

38 יסברו שכל עוד הוא נמצא בגבולות ארץ מצרים, חל
 39 עליו הדין של קבוע, לגבי איסור זה.
 40 לפי כל האמור לעיל מתעוררת שוב הקושיה: כיוון
 41 שנשארו מצריים בארץ מצרים, וההיתר לבוא בקהל
 42 הוא משום "כל דפריש...", צריכה היתה להיות בדברי
 43 הרמב"ם ובשולחן-ערוך ההבחנה בין גר שיצא מארץ
 44 מצרים (שעליו חל הכלל "כל דפריש...") לבין גר
 45 בארץ מצרים, שעליו חל הדין של "קבוע", והוא אסור
 46 עד "דור שלישי"?

ה.

**תמיהה אחרת, על פי דברי הגמרא על דין
 "קבוע" לגבי אשה**

47 הדבר יובן על-ידי הצגת תמיהה גדולה יותר בענין
 48 זה, כפי ששואל "ערוך-השולחן"³¹: במסכת נזיר
 49 אומרת הגמרא³², שאשה היא "לא ניידא" (כל כל
 50 כבודה בת מלך פנימה – בבית) ולכן חל עליה דין של
 51 "קבוע". ובהמשך נאמר בגמרא: "וכי תימא ה"נ נייד
 52 אימור בשוקא אשכח וקדיש, התם הדרא לניחותא"
 53 (=ושמא תאמר: גם כאן יכול להיות שתהיה ניידת
 54 כאשר ברחוב נפגש בה וקידשה? – תשובה: במקרה
 55 זה הרי היא חוזרת למנוחתה). כלומר, גם כאשר היא
 56 "פרישה" מביתה – "בשוקא אשכח", חל עליה דין של
 57 "קבוע", מפני שבסופו של דבר היא שבה למקום
 58 קביעותה ("הדרא לניחותא").
 59 אם כן, כיצד אפשר בכלל לומר בענינו את הכלל
 60 "כל דפריש...": אף אם המצרי פורש כדי להינשא
 61 לישראלית, הרי חל עליו עדיין הדין של "קבוע"³³, אם
 62 הוא חוזר למקום קביעותו?

ו.

ההסבר לכך: הגיור - הוא הפרישה

63 ההסבר לכך מובן מדיוק בלשון הרמב"ם: "שכל
 64 הפורש מהן להתגייר חזקתו שפירש מן הרוב" – מדוע
 65 מוסיף הרמב"ם את המילה "להתגייר"? יתר-על-כן:
 66 גם אם אין הוא פורש "להתגייר", אלא מכל סיבה
 67 שהיא, גם אז צריך לחול עליו אותו דין?
 68 אלא שבכך מסביר הרמב"ם, שמשמעות הענין של
 69 "פרישה" כאן איננה כפשוטו – פרישה ממקום, אלא
 70 בעצם הגיור הוא נקרא "פרישה"³⁴, כמוסבר להלן.

1 השבטים, וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. והיכא
 2 קביעי, כדכתיב וינחם בחלח ובחבור".
 3 לעומת זאת מפורש ב"תוספות": "בדוכותיהו הו
 4 רובא מעשרת השבטים (=שבמקומות אלו הרוב הם
 5 מעשרת השבטים), ולא כמו שפירש בקונטרס משום
 6 דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי, דאי אזיל איהו לגבה
 7 (=שאם הולך הוא אליה) כל דפריש מרובא פריש,
 8 כדאמרינן בסוף פ"ק דתובות".
 9 מובן, שרש"י אינו מסביר כ"תוספות", למרות
 10 שרש"י עצמו מפרש במסכת כתובות, שאם "עקר
 11 הבעל מביתו" חל עליו הכלל של "כל דפריש...",
 12 מפני שלפי דברי ה"תוספות" אין מובנת לשון הגמרא
 13 "בדוכתא דקביעי", והיה צריך להיכתב "בדוכתא
 14 דרובא" – מן הביטוי "בדוכתא דקביעי" מובן,
 15 שמדובר כאן על הלכה של "קבוע".

16 ההסבר לכך הוא: כיוון שנאמר בפסוק "וינחם
 17 בחלח...", הרי אלו מקומות קבועים של עשרת
 18 השבטים, ולכן אין "קביעותם" מצטמצמת לבתיהם
 19 בלבד, אלא היא כוללת את כל חלח וכדומה, שכל עוד
 20 הם נמצאים שם חל עליהם דין של "קבוע", אף אם
 21 הם פורשים מביתם.

22 בכך מובנים דברי רש"י "והיכא קביעי כדכתיב
 23 וינחם בחלח ובחבור", כי, לכאורה, לא ברור: מה
 24 מוסיף רש"י במילים אלו על הנאמר בגמרא מיד
 25 אחר-כך? אלא, שבכך הוא מסביר מדוע חל גם על
 26 הפורשים מביתם הכלל של קבוע – "והיכא קביעי
 27 כדכתיב וינחם...", ובמיוחד כאשר זהו המנהג הנפוץ,
 28 כמאמר חז"ל: עושים בית חתנות לבניהם²⁹.

29 וכך גם בענינו: האיסור קיים כאן על מצרי, ויוצא
 30 איפוא, ש"קביעותו" היא בכל ארץ מצרים, וכל עוד
 31 אין הוא יוצא מגבולות מצרים, חל עליו הדין של קבוע
 32 – כמחצה על מחצה, גם כאשר הוא פורש מביתו.

33 ויש לומר שה"תוספות" אינו מקבל דעה זאת רק
 34 לגבי המקרה של עשרת השבטים, מפני שלהימצאותם
 35 במקומות הללו אין שום קשר לענין הקידושין,

36 ואילו בענינו, האיסור לבוא בקהל נובע מהיותו
 37 מצרי, מארץ מצרים³⁰, ובמקרה זה גם ה"תוספות"

33 ראה תוס' כתובות (טו, א ד"ה דילמא) דלמסקנת הגמרא ("הדרא
 לניחותא") אין חילוק בזה בין איש לאשה. ראה אורח מישור לניזיר שם.
 34 וכן פי' במנ"ח בהשמטה למצוה תקסב (ומפרש כן גם לשון
 החינוך שם מצוה תקסא). ועד"ז יש לפרש לשון הלבוש (הנ"ל בפנים
 ס"א): אותו שמתגייר ה"ה פורש מהם.

29 מגילה ה, ב ובמפרשים (ולעזיר מהחילוק בפרש"י שם ובתענית
 יד, ב).
 30 ובפרט ד(מעשה) המדינה ותושבי' – צירפם הכתוב לגנאי.
 31 שם.
 32 יב, א.